

ارزیابی شاخص‌های مؤثر در پیاده‌سازی حکمروایی خوب شهری (مطالعه موردی: مناطق ده‌گانه شهر کرج)

تاریخ دریافت مقاله: ۴۰۲/۰۶/۲۵ تاریخ پذیرش نهایی مقاله: ۴۰۲/۱۰/۰۴

سکینه قربانپور (دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، واحد چالوس، دانشگاه آزاد اسلامی، چالوس، ایران)
آمنه حق‌زاد* (استادیار جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشکده علوم انسانی، واحد چالوس، دانشگاه آزاد اسلامی، چالوس، ایران)
لیلا ابراهیمی (استادیار جغرافیای طبیعی، ژئومورفولوژی، دانشکده علوم انسانی، واحد چالوس، دانشگاه آزاد اسلامی، چالوس، ایران)
مهرداد رمضانی‌پور (استادیار جغرافیای طبیعی، دانشکده علوم انسانی، واحد چالوس، دانشگاه آزاد اسلامی، چالوس، ایران)

چکیده

حکمروایی خوب شهری برای توسعه پایدار یک شهر حیاتی است و نیازمند ارزیابی شاخص‌هایی نظیر مشارکت، شفافیت و پاسخگویی، کارایی و اثربخشی، برابری و عدالت، و مسئولیت‌پذیری می‌باشد. این شاخص‌ها نمای کلی از نحوه مدیریت شهر و ارزش‌های دموکراتیک آن و در نهایت، نشان‌دهنده پاسخگویی به نیازهای شهروندان و بهینه‌سازی منابع هستند. از این‌رو این پژوهش کاربردی جهت تحقق اصول و شاخص‌های حکمروایی خوب شهری در مناطق ده‌گانه کرج به صورت پیمایشی-کتابخانه‌ای و با استفاده از پرسشنامه پر شده توسط شهروندان و کارشناسان مناطق، به جمع‌آوری اطلاعات پرداخته است. مقایسه میانگین‌ها و رتبه‌بندی شاخص‌های حکمروایی خوب شهری و مقایسه و ارتباط سه گروه شهروندان، بخش خصوصی و دولتی با استفاده از آزمون‌های تحلیلی متناسب در Spss صورت گرفته است. نتایج نشان می‌دهد که مناطق ده‌گانه شهر کرج به لحاظ شاخص‌های حکمروایی خوب شهری در وضعیت مناسبی قرار ندارند و بین سه گروه پاسخ‌ده تعادل لازم برقرار نمی‌باشد. بنابراین شهر کرج با توجه به رشد فزاینده‌ای که طی سال‌های اخیر داشته است باید بتواند میزان اثرگذاری سیستم مدیریتی خود را افزایش دهد؛ از این‌رو این شهر نیازمند سیستم مدیریتی جدید و پویاتری است.

واژه‌های کلیدی: رضایتمندی شهروندان، مدیریت شهری، توسعه پایدار شهر، تعامل اجتماعی، کلانشهر کرج.

مقدمه

شهرها در حین رشد به بهبود مستمر نیاز دارند و دولت باید ابزاری برای پاسخگویی به این تقاضا ایجاد کند (VianaRibeiro, Cortese, Kniess, & de Melo Cont, 2019). از طرفی دیگر شهرها با ناملایمات و چالش‌های مختلفی مانند استفاده ناپایدار از منابع طبیعی، کمبود مسکن و زیرساخت‌ها، شیوع فقر، شهرنشینی سریع، جرم و جنایت، بلایا و اثرات تغییرات آب و هوایی مواجه هستند (de Oliveira et al., 2013; Kötter & Frieesecke, 2019; Meyer & Auriacombe, 2019). بی شک یکی از عوامل اصلی این گونه نابسامانی‌ها و بی ثباتی‌ها، چالش‌های مدیریتی است (Kavehpour, Eghbali, & Hamzeh, 2022). بدین منظور یک پارادایم جدید تحت عنوان حکمروایی خوب شهری ظهور می‌کند، که تغییر از سیستم‌های سیاست‌گذاری مرسوم به رویکرد چند سطحی و چند نقشی را نشان می‌دهد (Shahinifar & Charehjoo, 2019). نظریه حکمروایی خوب شهری الگویی برای توسعه انسانی پایدار با سازوکار تعامل عملی (Hosseini, 2019) دارای ویژگی‌های مشارکت، شفافیت، پاسخگویی، کارایی و اثربخشی، حاکمیت قانون، عدالت محوری و اجماع‌پذیری است (Lewis & Mioch, 2005; Rezazadeh, 2011). با توجه به حجم بالای طرح‌های سیاست‌گذاری در برنامه‌ریزی شهری کرج، به‌ویژه در مناطق ده‌گانه با تنوع فرهنگی، اجتماعی، و قومی، عدم وجود یک رویکرد منسجم در ارزیابی شاخص‌های مدیریت شهری منجر به آشفتگی در مدیریت مسئولان این مناطق می‌شود. این ناهماهنگی به عنوان یک عامل اصلی نارضایتی شهروندان در ارائه خدمات شهری به خصوص در ابعاد مختلف احساس می‌شود. بنابراین، شهر کرج باید به دنبال ایجاد محیطی باشد که امکان مشارکت، توافق و برقراری روابط اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی آزادانه برای همه شهروندان فراهم شود. برای این منظور، این شهر نیازمند یک سیستم مدیریتی جدید و پویاتر است تا بتواند اثرگذاری خود را افزایش دهد. این پژوهش تلاش می‌کند شاخص‌های مهم حکمروایی خوب شهری را مطالعه کرده و با معرفی مؤلفه‌های کلان حکمروایی خوب شهری، ارزیابی آن را در شهر کرج انجام دهد. بنابراین سؤالاتی که در این راستا مطرح می‌شود این است که مدیریت شهری مناطق ده‌گانه شهر کرج به لحاظ شاخص‌های حکمروایی خوب شهری در چه جایگاهی قرار دارد؟ و شاخص‌های مؤثر در شکل‌گیری حکمروایی خوب شهری در مناطق ده‌گانه شهر کرج کدام‌اند؟ در ادامه به برخی از پژوهش‌های مرتبط با این زمینه بیان می‌شود. طبق تحقیقات خاتم و احمد (۲۰۲۳) در تحقیق "بررسی و تحلیل شاخص‌های حکمروایی شهری در کلانشهر تهران"، به ارزیابی و ارتباط شاخص‌های حکمروایی شهری پرداخته شده است. یافته‌ها نشان می‌دهند که برنامه‌ریزی دقیق‌تر می‌تواند سطوح بالاتری از شاخص‌های حکمروایی خوب شهری

را به ارمغان آورد و به تحول و توسعه اساسی منجر شود. با این حال، در تهران، این موضوع به طور جدی مورد توجه مدیران شهری قرار نگرفته است (Khatam, Ahmad, & Khatam, 2023). کاوه‌پور، اقبالی و حمزه (۲۰۲۲) در پژوهش با عنوان "ارزیابی عملکرد مدیریت شهری با تأکید بر شاخص‌های حکمروایی خوب: مطالعه موردی شهر اهواز"، میزان رضایت شهروندان اهوازی از عملکرد مدیریت شهری شهرداری اهواز بر اساس این شاخص‌ها بررسی شده است. هدف این تحقیق، تعیین نقش عملکرد مدیران شهری بر رضایت شهروندان به شیوه‌ای علمی است. ارزیابی عملکرد مدیریت شهری از طریق سنجش شاخص‌های حکمروایی خوب می‌تواند به عنوان مکانیسمی ارتباطی بین شهروندان و مدیران عمل کند. در این میان، کارایی و اثربخشی بیشترین تأثیر را در شکل‌گیری حاکمیت دارند (Kavehpour et al., 2022). در تحقیق فدوی‌نیا، زیویارپرده‌ای و سرور (۲۰۲۲) در تحقیق "ارزیابی اثربخشی مدیریت محلی با تأکید بر شاخص‌های حکمروایی خوب شهری: مطالعه موردی منطقه ۲۰ تهران"، حکمروایی به عنوان عامل ضروری برای پایداری حاکمیت مطرح می‌شود. کمبود آینده‌نگری و آمادگی نظام مدیریت شهری منطقه ۲۰ تهران برای بحران‌های آتی، به دلیل ناکارآمدی ساختارهای کالبدی، زیستی، اقتصادی و اجتماعی، تحقق شاخص‌های اصلی حکمروایی را دشوار می‌سازد (Fadavinia, Zivyar, & Sarvar, 2022). سلماه (۲۰۲۰) در پژوهش "تأثیر اثربخشی و مشارکت در حکمروایی خوب بر کیفیت برنامه‌ریزی شهری سالم در شهر ماکاسار، اندونزی"، بیان می‌شود که حکمروایی خوب شهری عامل کلیدی موفقیت جنبش شهر سالم است. این تحقیق به تحلیل تأثیر اثربخشی و مشارکت حاکمیت شهری بر کیفیت برنامه‌ریزی شهری سالم می‌پردازد و تأکید می‌کند که مشارکت و اثربخشی در حکمروایی شهری، بر اساس درک جامعه و دولت، تأثیر زیادی بر توسعه شهر سالم دارند (Salmah, 2020). فری^۱ (۲۰۲۳) در مقاله خود- مفهوم حکمروایی خوب را که توسط جامعه توسعه بین‌المللی، بیش از همه توسط بانک جهانی، در چارچوب رویکرد توسعه نئولیبرالی غالب ترویج می‌شود، تحلیل می‌کند و بر پیامدهای حاکمیت و مدیریت محلی در کشورهای در حال توسعه تأکید می‌کند. مفهوم حکمروایی خوب با تأکید بر میزان گنجاندن آن در رویکرد توسعه نئولیبرالی، با توجه به درک خاص آن از مشارکت و دموکراسی تحلیل می‌شود. این مقاله در نتیجه‌گیری خود بر نیاز به بازنگری در رویکرد حکمروایی خوب برای توسعه و سیاست‌های محلی با توجه به دیدگاه آگونیستی شانتال موفه^۲ از دموکراسی تأکید می‌کند که اعتراض سیاسی، بسیج اجتماعی و سیاسی شدن را به عنوان شرایط ضروری برای دگرگونی اجتماعی و سرزندگی دموکراتیک

^۱ Klaus Frey^۲ Chantal Mouffe

می‌داند (Frey, 2023). سایوم^۱ (۲۰۲۲) در تحقیق خود-تجارب و چالش‌های حکمروایی خوب شهری در بخش زمین و مسکن شهری در شرق آفریقا به بررسی شاخص‌های حکمروایی خوب شهری می‌پردازد. نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که عناصر حکمرانی خوب شهری (مشارکت، پاسخگویی، مسئولیت‌پذیری، شفافیت، برابری، و کارایی و اثربخشی) رعایت نشده و این امر به دنبال کمبود منابع، عدم تعهد، ناتوانی منابع انسانی، فقدان قوانین و مقررات بصری، عدم ارائه خدمات مدرن، ضعف مصالح، فقدان بودجه و رفتار رانت جویانه و غیره بوجود آمده است (Siyum, 2023).

مبانی نظری

متغیرهای زیادی بر عملکرد مدیریت شهری در کشورهای توسعه یافته تأثیر می‌گذارند که توضیح همه آن‌ها کاری بسیار سخت و شاید غیرممکن است. اما در این میان، برخی از شاخص‌ها که حکمروایی خوب شهری را در بر می‌گیرد، مدیریت شهری را به درستی منعکس می‌کند (Seyedalhosseini, 2016). مشارکت: مشارکت مردان و زنان سنگ بنای حکمروایی خوب است. مشارکت می‌تواند مستقیم یا بواسطه نهادهای نمایندگانی قانونی واسطه باشد (Chepkirui, 2021). اثربخشی و کارایی: حکمروایی خوب به این معناست که فرآیندها و نهادهای نتایجی را تولید کنند که نیازهای جامعه را برآورده کند و در عین حال بهترین استفاده را از منابع در اختیار داشته باشد (Chepkirui, 2021). مسئولیت‌پذیری و پاسخگویی: در حکمروایی خوب، مسئولیت به معنای توانمندسازی افراد برای تبدیل شدن به حسابرس و داشتن حق ابراز عقاید است. قانونمندی: هدف حاکمیت قانون در تصمیم‌گیری‌های شهری، داشتن قانون کارآمد و رعایت آن در تصمیم‌گیری‌ها است (Yaghfoori, Eskandari Sani, & Arshad, 2016). اجماع‌پذیری: هدف اجماع‌پذیری ایجاد توافق در مورد منافع مختلف است. حکمروایی خوب مستلزم میانجی‌گری منافع مختلف در جامعه است تا به یک اجماع گسترده در جامعه در مورد آنچه به نفع کل جامعه دست یابد. (Rose & Peiffer, 2019). عدالت‌محوری: این امر مستلزم آن است که همه گروه‌ها، به ویژه آسیب پذیرترین افراد، فرصت‌هایی برای بهبود یا حفظ رفاه خود داشته باشند (Chepkirui, 2021). شفافیت: این شاخص بر میزان آگاهی مستمر شهروندان از روند اقدامات و تصمیم‌گیری‌های مدیران شهری استوار است (Soleimani, Aftab, & Sedghkar, 2015). شفافیت یعنی تصمیمات اتخاذ شده و اجرای آنها به نحوی انجام شود که از قوانین و مقررات پیروی کند (Langdon).

¹ Berihu Asgele Siyum

شکل ۱- مدل مفهومی پژوهش (نگارندان، ۱۴۰۲)

روش پژوهش

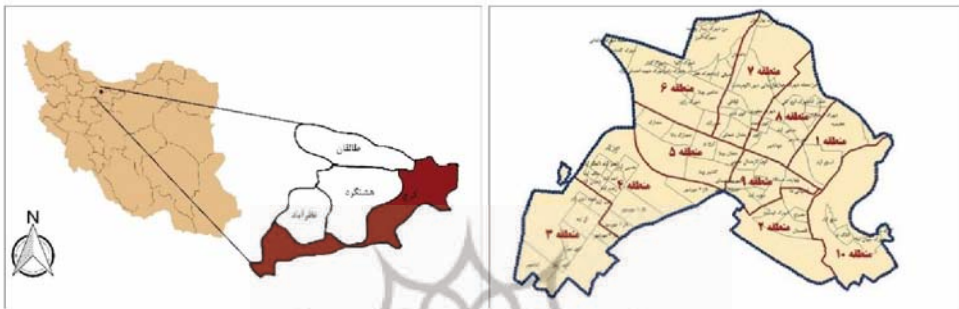
پژوهش حاضر؛ کاربردی و از نوع توصیفی-تحلیلی می‌باشد. همچنین از لحاظ شیوه جمع‌آوری اطلاعات پیمایشی - کتابخانه‌ای می‌باشد و ماهیت آن کیفی است که ضمن مطالعه آثار کتابخانه‌ای و استفاده از آمار نامه‌ها و بانک‌های اطلاعاتی در شهرداری، از ابزار گردآوری داده‌ها یعنی پرسش‌نامه استفاده شده است. مراحل این پژوهش در تصویر زیر ارائه شده است.

شکل ۲- مدل تحلیلی پژوهش (نگارنده، ۱۴۰۲)

محدوده مورد مطالعه

شهر کرج، مرکز استان البرز، کوچک‌ترین استان کشور، با ۱۶۲ کیلومترمربع وسعت در کرانه غربی رود کرج و در دامنه جنوبی رشته‌کوه‌های البرز قرار گرفته است. مختصات جغرافیایی شهر کرج بین عرض‌های ۳۵ درجه و ۲۵ دقیقه تا ۳۶ درجه و ۱۵ دقیقه شمالی و طول‌های ۵۰ درجه و ۳۰ دقیقه تا ۵۱ درجه و ۵ دقیقه شرقی که در شمال غربی تهران واقع شده است (شکل ۱). برطبق نامه رسمی مرکز آمار ایران در خردادماه سال ۱۴۰۱ به مدیران شهر کرج، میزان جمعیت مناطق ده‌گانه شهر کرج ۱,۸۴۲,۳۰۰ اعلام شده است.

شکل ۳- موقعیت محدوده مورد مطالعه (نگارندکان، ۱۴۰۲)

بحث و یافته‌ها

در این تحقیق، جامعه آماری شامل کارکنان و مدیران نهادهای و سازمان‌های دولتی و خصوصی مدیریت شهری کرج و شهروندان این شهر است. با استفاده از روش‌های نمونه‌گیری، نمونه‌ای تصادفی با طبقه‌بندی از ۳۸۴ نفر انتخاب شده است. همچنین، مناطق ده‌گانه شهر کرج به تفکیک مورد بررسی قرار گرفته و شاخص‌های حکمروایی خوب شهری با توجه به زیرشاخص‌هایشان تحلیل شده‌اند. میانگین این شاخص‌ها نشان‌دهنده سهم آن‌ها در هر یک از مناطق می‌باشد. در جدول ۱ شاخص‌های حکمروایی خوب شهری به تفکیک مناطق آورده شده است. کلیه مناطق ده‌گانه شهر کرج در چارچوب حکمروایی خوب شهری در وضعیت نامناسب و مشابهی نسبت به یکدیگر قرار دارد. در این میان ضعیف‌ترین شاخص در بین مناطق به لحاظ میانگین؛ شاخص قانونمندی در منطقه ۸ است که میانگین آن برابر با ۱,۹۶ است.

جدول ۱- ارزیابی کلی مناطق ده گانه شهر کرج

مؤلفه‌ها	منطقه ۱	منطقه ۲	منطقه ۳	منطقه ۴	منطقه ۵	منطقه ۶	منطقه ۷	منطقه ۸	منطقه ۹	منطقه ۱۰
قانونمندی	۲,۸۵	۲,۹۰	۲,۶۰	۲,۸۲	۲,۸۹	۲,۷۴	۲,۴۰	۱,۹۶	۲,۳۹	۲,۲۸
مسئولیت	۲,۶۸	۲,۸۱	۲,۵۸	۲,۶۹	۲,۶۶	۲,۸	۲,۵۶	۲,۲۹	۲,۴۴	۲,۳۵
شفافیت	۲,۶۴	۲,۹۳	۲,۶۶	۲,۶۵	۲,۵۴	۲,۴۹	۲,۲	۲,۲۶	۲,۲۷	۲,۷۵
مشارکت	۲,۵۸	۲,۸۹	۲,۴۹	۲,۶۶	۲,۸۷	۲,۵۷	۲,۱۴	۲,۳۶	۲,۳	۲,۱۲
اثر بخشی	۲,۷۸	۲,۸۸	۲,۶۷	۲,۸۷	۲,۶۹	۲,۸۵	۲,۲۶	۲,۲۵	۲,۳۹	۲,۲۴
عدالت محوری	۲,۴۵	۲,۷۵	۲,۳۶	۲,۵۷	۲,۷۱	۲,۷۳	۲,۰۰	۲,۱۱	۲,۳۴	۲,۰۸
جهت گیری	۲,۷۳	۲,۸۵	۲,۷۳	۲,۶۴	۲,۷۹	۲,۷۳	۲,۳۵	۲,۵	۲,۵	۲,۴۵

منبع: (یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۲)

با توجه به اینکه پرسشنامه براساس طیف لیکرت است و میزان متوسط امتیاز برابر با عدد ۳ است؛ مشاهده می‌شود که نتایج نظرسنجی توسط سه گروه پاسخگو پایین‌تر از میزان متوسط و نامطلوب است. پایین بودن قانونمندی در مناطق بعثت وجود زیرساخت‌های پایش و کنترل در روند اجرای قوانین از سوی مدیران شهری، قومیت‌گرایی (خصوصاً مناطق ۸ و ۱۰) می‌باشد. عدم رعایت قانون در ارگان‌ها و سازمان‌های مدیریتی (از دیدگاه شهروندان برابر با ۲,۱۷) به دنبال گردش‌های مالی و تلاش افراد ذی‌نفع و درصدد سودجویی و افزایش راندمان اقتصادی با حداقل سرمایه بواسطه ارزش‌های افزوده کاذب در مناطق ده گانه کرج می‌باشد. شاخص مسئولیت‌پذیری با میانگین کل ۲,۵۸ در سطح ضعیفی قرار دارد. عدم پاسخگویی سازمان‌های دولتی به درخواست‌های شهروندان و بخش خصوصی و همچنین ناکافی بودن احساس مسئولیت در برابر وظایف خود از جمله عوامل پایین بودن این شاخص است. فقدان پاسخگویی خصوصاً در ارتباط با برنامه‌های خود سازمان مدیریتی شهر منجر به ایجاد یک چرخه معیوب می‌شود که در آن فساد کنترل نشده باقی می‌ماند و بر توسعه شهری تأثیر منفی می‌گذارد. کم بودن میانگین مربوط به گویه شفافیت و وضوح کارها و اقدامات سازمان‌های مدیریتی از سوی هر سه بخش پاسخگو این امر را تأیید می‌کند کمترین آن ۲,۳۷ از سوی شهروندان است. در شاخص مشارکت با میانگین کل ۲,۴۹، زمینه‌های لازم برای شرکت دادن شهروندان و استفاده از نظرات آنان با میانگین کل ۲,۳۹ در سطح پایینی نسبت به سایر گویه‌های این شاخص قرار دارد. مشارکت شهروندان در مدیریت شهری به صورت منفعلانه صورت گرفته و آگاهی‌های لازم در عملکردها و تصمیم‌گیری‌ها دیده نمی‌شود. در ارزیابی شاخص اثربخشی و کارایی بیشترین نارضایتی در ارائه موفقیت‌آمیز خدمات در نقاط مختلف شهری مناطق ده گانه شهر کرج با میانگین ۲,۵۶ دیده می‌شود که در این بین شهروندان از

نارضایتی بیشتری برخوردار بوده‌اند که این امر بواسطه عدم خلوص فرهنگی خصوصاً مناطق ۷، ۸ و ۱۰ می‌تواند باشد. در شاخص عدالت محوری صرف نظر از وضعیت اجتماعی-اقتصادی یا موقعیت جغرافیایی شهر، همه باید دسترسی یکسانی به منابع و خدمات شهری داشته باشند. لذا با توجه به میانگین کل که برابر با ۲،۴۱ است و میانگین بخش‌ها که دو بخش خصوصی و مدنی به میزان برابر ۲،۳۳ ارزیابی کرده‌اند مشخص می‌شود که همه اقشار جامعه از حقوق برابری برخوردار نیستند اما بخش دولتی گویند نگرش مالیات به صورت یکسان از افراد را با کمترین میانگین یعنی ۲،۳۴ ارزیابی کرده است. از این رو اجرای قوانین و وجود نهادهای مستقل نظارتی نیاز بوده و اجرای عدالت باید بدون در نظر گرفتن طرفداری و تبعیض باشد. باتوجه به مشارکتی بودن جهت‌گیری توافقی (با میانگین ۲،۶۰) مشخص است که از مشارکت شهروندان در امور مختلف شهری استفاده نمی‌شود (نظرات شهروندان با میانگین ۲،۳۷) و همکاری ضعیفی بین مردم و دو بخش دیگر وجود دارد. جهت‌گیری توافقی امکان تدوین سیاست‌هایی را فراهم می‌کند که به نیازها و خواسته‌های همه افراد رسیدگی می‌کند (ارتباط مؤثر شهرداری با مردم و بخش خصوصی با میانگین ۲،۶۵)، نابرابری‌ها را به حداقل می‌رساند.

جدول ۲- ارزیابی گوینده‌های شاخص‌های حکمروایی خوب شهری مناطق ده‌گانه شهر کرج

مؤلفه‌ها	شاخص	میانگین	میانگین	میانگین	میانگین	میانگین	میانگین
قانونمندی	قوانین بصورت یکسان در کلیه مناطق شهر رعایت می‌شود	۲،۱۷	۲،۲۹	رعایت قوانین و مقررات به صورت یکسان برای همه افراد	۲،۹۲	۲،۹۳	۲،۴۵
	تصویب قوانین شهرداریها جهت بهبود وضعیت شهری است	۲،۳۵		جامع و کامل بودن قوانین	۳،۰۱		۲،۷۷
	شهرداری یک سازمان قانونمدار است	۳،۳۶		اجرای قوانین در جهت بهبود وضعیت شهر	۲،۸۶		۲،۵۳
مسئولیت	شهرداری در برابر شهر و شهروندان احساس مسئولیت دارد	۲،۵۱	۲،۴۱	احساس مسئولیت داشتن شهرداری در برابر شهروندان	۲،۸۵	۲،۸۴	۲،۵۳
	شهرداری در برابر وظایف خود پاسخگو است	۲،۲۱		احساس مسئولیت داشتن شهرداری در برابر نحوه عملکرد خود	۲،۸۴		۲،۶۱
	شهرداری در برابر سازمان‌ها و ارگان‌های خصوصی پاسخگو است	۲،۵۲		احساس مسئولیت داشتن شهرداری در برابر سازمان‌ها و ارگان‌های خصوصی	۲،۸۴		۲،۴۵
شفافیت	عملکرد شهرداری مشخص و شفاف است	۲،۳۷	۲،۴۱	شفاف بودن عملکرد شهرداری	۲،۷۶	۲،۸۲	۲،۴۸

	۲,۶۱		۲,۸۰	شفاف بودن ضوابط و مقررات شهرداری برای شهروندان، بخش خصوصی و دولتی		۲,۴۳	ضوابط و مقررات شهرداری شفاف و گویا است	
	۲,۴۸		۲,۹۱	شفاف بودن نقش هریک از بخش‌های دولتی، خصوصی و مردمی		۲,۴۴	نقش شهروندان، بخش خصوصی و دولتی بطور واضح بیان شده است	
مشارکت	۲,۴۳	۲,۷۶	۲,۸۱	ایجاد زمینه‌های لازم جهت همکاری‌های مردمی	۲,۴۱	۲,۵۴	زمینه‌های لازم جهت همکاری و مشارکت‌های مردمی با نهادها و سازمان‌های دولتی ایجاد شده است	
	۲,۳۶		۲,۸۶	ایجاد آگاهی از انجام طرح‌های شهری به شهروندان، بخش دولتی و خصوصی		۲,۴۴	به منظور انجام طرح‌ها و پروژه‌های شهری به شهروندان، بخش خصوصی و دولتی آگاهی‌های لازم ایجاد می‌شود	
	۲,۳۰		۲,۶۱	اعمال خواسته‌ها و نظرات شهروندان، بخش خصوصی و دولتی در تصمیمات و برنامه‌ریزی‌های شهری		۲,۲۷	از نظرات و خواسته‌های شهروندان، بخش خصوصی و دولتی در تصمیمات و برنامه‌ریزی‌های شهری استفاده می‌شود	
اثر بخشی	۲,۴۸	۲,۹۳	۲,۹۳	موفقیت در ارائه خدمات شهری به نقاط مختلف شهری	۲,۴۶	۲,۲۸	خدمات شهری در نقاط مختلف شهری بصورت موفقیت آمیز ارائه شده است	
	۲,۵۷		۲,۹۲	موفقیت در اجرای طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی		۲,۳۳	از عملکرد نهادهای مدیریت شهری در خصوص بهبود وضعیت شهری رضایت دارید	
	۲,۶۶		۲,۹۴	موفقیت در احداث پارک و فضای سبز		۲,۴۸	احداث پارک و فضای سبز بصورت موفق اجرا شده اند	
عدالت محوری	۲,۴۴	۲,۵۸	۲,۶۷	ارائه خدمات یکسان در تمامی نقاط شهری	۲,۴۳	۲,۰۶	خدمات در شهر بصورت یکسان ارائه شده است	
	۲,۳۷		۲,۷۳	احقاق حقوق شهروندی برای همه اقتشار جامعه		۲,۳۳	همه اقشار جامعه دارای حقوقی یکسان هستند	
	۲,۳۵		۲,۳۴	گرفتن مالیات از تمامی افراد به صورت یکسان		۲,۳۶	شهرداری یک نهاد عدالت محور است	
جهت گیری	۲,۳۰	۲,۸۶	۲,۷۸	برقراری ارتباط مناسب بین شهرداری و شهروندان	۲,۴۶	۲,۴۸	شهرداری با سایر بخش‌های خصوصی و دولتی همکاری می‌کند	
	۲,۴۶		۳,۰۴	برقراری ارتباط مناسب بین شهرداری و بخش خصوصی		۲,۴۶	عملکرد شهرداری در راستای خواسته عمومی است	
	۲,۷۶		۳,۰۰	برقراری ارتباط مناسب بین شهرداری و سایر ارگان‌های دولتی مؤثر		۲,۳۷	شهرداری از نظرات شهروندان در راستای بهبود وضعیت شهری استفاده می‌کند	
	۲,۴۱		۲,۶۵	ارتباط مؤثر شهرداری با بخش خصوصی و مردم		۲,۵۵	نهادها و ارگان‌های خصوصی و دولتی در راستای رضایت شهروندان عمل می‌کنند	

منبع: (یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۲)

ارزیابی گروه‌های شهروندان، بخش خصوصی و دولتی در حکمروایی خوب شهری

در این بخش از تحلیل به آزمون تی تک نمونه‌ای سه گروه پاسخگوی شهروندان، بخش خصوصی و دولتی پرداخته می‌شود. با استفاده از این آزمون به بررسی این موضوع می‌پردازیم که وضعیت شاخص‌های پژوهش در چه شرایطی قرار دارند. به دلیل اینکه برای پاسخگویی به سؤالات از طیف لیکرت استفاده شده است در این آزمون عدد ۳ یعنی حد وسط را در نظر گرفته‌ایم. در ضمن بطور پیش فرض آزمون در سطح خطای ۵٪ انجام می‌شود. در این صورت اگر مقدار sig از سطح خطا کوچکتر بود میانگین معنادار است. معناداری آماره آزمون زمانی که از حد وسط بزرگتر است آزمون می‌شود و هم زمانی که از حد وسط کوچکتر باشد. در انجام آزمون میانگین نمونه تکی، فرض‌های صفر و مقابل به صورت زیر در نظر گرفته می‌شوند:

رابطه ۱

$$H_0: \mu = \mu_0$$

$$H_1: \mu \neq \mu_0$$

مقدار μ_0 همان مقداری است که باید میانگین جامعه آماری داشته باشد یعنی عدد ۳.

ارزیابی‌ها نشان داده است که هر سه گروه در وضعیت شاخص‌های حکمروایی خوب شهری را ضعیف ارزیابی کرده‌اند. در شاخص‌های حکمروایی خوب شهری مقدار p-value برابر با ۰،۰۰۰ می‌باشد که در واقع از ۰،۰۵ کوچک‌تر است و با توجه به اینکه آماره‌های حد بالا و پایین، اختلاف با میانگین و مقدار t، فرض صفر یعنی برابر بودن میانگین با عدد ۳ رد می‌شود. همان‌طور که دیده می‌شود این مقدار حاصل از ۳ کمتر است. نتایج جدول‌های زیر (جدول ۳، ۴ و ۵) بیانگر این است که کمترین و بیشترین میانگین ارزیابی‌ها به کدام گروه تعلق دارد.

جدول ۳- آزمون تی تک نمونه‌ای برای گروه شهروندان

One-Sample Test						
Test Value = 3						
95% Confidence Interval of the Difference		Mean Difference	Sig. (2- tailed)	df	t	
Upper	Lower					
-۰,۵۶۰۲	-۰,۸۴۲۵	-۰,۷۰۱۳۹	.۰۰۰	۱۹۱	-۹,۸۵۵	قانونمندی
-۰,۴۳۴	-۰,۷۳۶۶	-۰,۵۸۵۰۷	.۰۰۰	۱۹۱	-۷,۵۸۳	مسئولیت‌پذیری
-۰,۴۲۸	-۰,۷۳۸۷	-۰,۵۸۳۳	.۰۰۰	۱۹۱	-۷,۵۸۳	شفافیت
-۰,۴۲۹	-۰,۷۲۶۸	-۰,۵۷۸۱۲	.۰۰۰	۱۹۱	-۷,۶۷۸	مشارکت
-۰,۴۸۲	-۰,۷۷۸۵	-۰,۶۳۰۲	.۰۰۰	۱۹۱	-۸,۳۷۴	اثربخشی و کارایی
-۰,۵۲۹	-۰,۸۳۲۳	-۰,۶۸۰۵۵	.۰۰۰	۱۹۱	-۸,۸۵۱	عدالت‌محوری
-۰,۳۷۴	-۰,۶۸۸۷	-۰,۵۳۱۲۵	.۰۰۰	۱۹۱	-۶,۷۳۲	جهت‌گیری توافقی

جدول ۴- آزمون تی تک نمونه‌ای برای بخش خصوصی

One-Sample Test						
Test Value = 3						
95% Confidence Interval of the Difference		Mean Difference	Sig. (2- tailed)	df	t	
Upper	Lower					
۰,۱۱۱	-۰,۷۱۵۰	-۰,۴۱۳۱۹	.۰۰۴	۹۵	-۲,۷۰۲	قانونمندی
-۰,۲۰۵	-۰,۷۲۵۳	-۰,۴۶۵۲۸	.۰۰۱	۹۵	-۳,۵۹۹	مسئولیت‌پذیری
-۰,۲۴۲	-۰,۷۸۵۵	-۰,۵۱۳۸۹	.۰۰۲	۹۵	-۳,۷۶۱	شفافیت
-۰,۳۸۹	-۰,۸۷۴۹	-۰,۶۳۱۹۴	.۰۰۰	۹۵	-۵,۱۷۴	مشارکت
-۰,۱۴۸	-۰,۶۸۵۶	-۰,۴۱۶۶۶	.۰۰۵	۹۵	-۳,۰۶۵	اثربخشی و کارایی
-۰,۳۵	-۰,۸۹۳۳	-۰,۶۲۱۵۲	.۰۰۰	۹۵	-۴,۵۴۶۳	عدالت‌محوری
-۰,۲۲۷	-۰,۷۵۱۷	-۰,۴۸۹۵۹	.۰۰۲	۹۵	-۳,۷۵۳	جهت‌گیری توافقی

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۲

جدول ۵- آزمون تی تک نمونه‌ای برای بخش دولتی

One-Sample Test						
Test Value = 3						
95% Confidence Interval of the Difference		Mean Difference	Sig. (2-tailed)	df	t	
Upper	Lower					
۰,۲۳۲۱	-۰,۳۶۴	-۰,۰۶۵۹	۰,۶۴۹	۹۵	-۰,۴۳۵	قانونمندی
۰,۱۱۸۱	-۰,۴۲۳۶	-۰,۱۵۲۷۷	۰,۲۶۵	۹۵	-۱,۱۲۵	مسئولیت پذیری
۰,۸۲۴	-۰,۴۴۲۶	-۰,۱۷۳۶۱	۰,۲۵۳	۹۵	-۱,۲۵۸	شفافیت
۰,۰۲۹۱	-۰,۵۰۱۳	-۰,۲۳۶۱۱	۰,۱۶۳	۹۵	-۱,۷۷۷	مشارکت
-۰,۳۷۱	-۰,۶۰۸۷	-۰,۳۲۴۹۲	۰,۶۷۷	۹۵	-۰,۴۱۷	اثربخشی و کارایی
-۰,۱۳۲	-۰,۶۹۴۴	-۰,۴۱۳۱	۰,۰۰۳	۹۵	-۹,۹۱۳	عدالت محوری
۰,۲۰۷۲	-۰,۳۳۵۲	-۰,۰۵۹	۰,۰۰۲	۹۵	-۰,۴۳۸	جهت گیری توافقی

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۲

در بخش دولتی با توجه به بزرگ بودن مقدار احتمال و مقایسه آن با احتمال خطای نوع اول (که معمولاً آن را ۰,۰۵ در نظر می‌گیریم) متوجه می‌شویم که مقدار آن بزرگتر از ۰,۰۵ است اما چون میزان اماره تی منفی بوده مشخص می‌شود که ارزیابی‌ها نسبت به دو گروه قبل وضعیت بهتری دارد اما عدم شفافیت در پاسخگویی دیده می‌شود.

مقایسه شاخص‌های حکمروایی خوب شهری در بین شهروندان، بخش خصوصی و بخش دولتی

به منظور ارزیابی شاخص‌ها در بین ارکان مدیریتی و سهم هر بخش در حکمروایی خوب شهری مناطق ده‌گانه شهر کرج از آزمون کروسکال والیس استفاده شده است. در جدول ۶ مشخص شده است که چون Sig. بدست آمده کمتر از مقدار ۰,۰۵ است می‌توان نتیجه گرفت که وضعیت شاخص‌های حکمروایی شهری از نظر گروه‌های پاسخگو یکسان نمی‌باشد. به عبارت دیگر با اطمینان ۹۹ درصد می‌توان گفت که میزان ارزیابی شاخص‌های حکمروایی خوب شهری در گروه‌های مختلف شهروندان، خصوصی و دولتی متفاوت است. شاخص عدالت‌محوری دارای Sig بالاتر از ۰,۰۵ است که بیانگر این است که شاخص عدالت‌محوری در بین سه گروه پاسخگو وضعیت یکسانی داشته است.

جدول ۶- آزمون کروسکال والیس شاخص‌ها بین سه گروه شهروندان، بخش خصوصی و دولتی

Test Statistics ^{a,b}							
	جهت‌گیری	عدالت	مشارکت	اثربخشی	شفافیت	مسئولیت‌پذیری	قانونمندی
Kruskal-Wallis H	۳۰.۴۶۹	۲.۰۰۹	۸.۷۲۲	۸.۲۹۸	۶.۶۶۵	۶.۳۴۵	۹.۹۰۷
df	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲
Asymp. Sig.	.۰۰۰	.۳۶۶	.۰۱۳	.۰۱۶	.۰۳۶	.۰۴۲	.۰۰۷
a. Kruskal Wallis Test							
b. Grouping Variable: گروه							

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۲

ارزیابی ارتباط بین شاخص‌های حکمروایی خوب شهری

به منظور سنجش ارتباط بین شاخص‌های حکمروایی خوب شهری و تأثیر دوسویه هر کدام بر یکدیگر از آزمون همبستگی اسپیرمن استفاده شده است. از این‌رو ارتباط مثبت بین شاخص‌ها، میزان و سهم نقش هر یک از پایه‌های مدیریتی را نشان می‌دهد. در نتیجه افزایش ارتباط بین سه بخش دولتی، خصوصی و شهروندان الگوی حکمروایی خوب شهری نیز بهبود می‌یابد. جدول ۷ نشان می‌دهد که رابطه بین اکثر شاخص‌های حکمروایی متوسط تا قوی می‌باشد. بنابراین افزایش در یک شاخص تأثیر مثبتی بر سایر خواهد داشت.

جدول ۷- آزمون همبستگی اسپیرمن شاخص‌های حکمروایی خوب شهری مناطق ده‌گانه شهر کرج

Correlations								
		قانونمندی	مسئولیت	شفافیت	مشارکت	اثربخشی	عدالت	جهتگیری
Spearman's rho	قانونمندی	Correlation Coefficient	۱,۰۰۰	.۷۰۵**	.۶۸۱**	.۶۵۶**	.۷۲۰**	.۶۳۷**
		Sig. (2-tailed)	.	.۰۰۰	.۰۰۰	.۰۰۰	.۰۰۰	.۰۰۰
	مسئولیت	Correlation Coefficient	.۷۰۵**	۱,۰۰۰	.۷۱۸**	.۷۲۶**	.۶۹۱**	.۷۳۴**
		Sig. (2-tailed)	.۰۰۰	.	.۰۰۰	.۰۰۰	.۰۰۰	.۰۰۰
	شفافیت	Correlation Coefficient	.۶۸۱**	.۷۱۸**	۱,۰۰۰	.۷۱۶**	.۶۴۱**	.۶۸۵**
		Sig. (2-tailed)	.۰۰۰	.۰۰۰	.	.۰۰۰	.۰۰۰	.۰۰۰
	مشارکت	Correlation Coefficient	.۶۵۶**	.۷۲۶**	.۷۱۶**	۱,۰۰۰	.۷۰۷**	.۷۶۹**
		Sig. (2-tailed)	.۰۰۰	.۰۰۰	.۰۰۰	.	.۰۰۰	.۰۰۰
	اثربخشی	Correlation Coefficient	.۷۲۰**	.۷۲۷**	.۶۴۱**	.۷۰۷**	۱,۰۰۰	.۷۰۸**
		Sig. (2-tailed)	.۰۰۰	.۰۰۰	.۰۰۰	.۰۰۰	.	.۰۰۰
	عدالت	Correlation Coefficient	.۷۱۰**	.۶۹۱**	.۶۵۹**	.۷۲۰**	.۷۱۸**	۱,۰۰۰
		Sig. (2-tailed)	.۰۰۰	.۰۰۰	.۰۰۰	.۰۰۰	.	.۰۰۰
	جهتگیری	Correlation Coefficient	.۶۳۷**	.۷۳۴**	.۶۸۵**	.۷۶۹**	.۷۰۸**	.۷۲۹**
		Sig. (2-tailed)	.۰۰۰	.۰۰۰	.۰۰۰	.۰۰۰	.۰۰۰	.

**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

منبع: (یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۲)

رتبه‌بندی شاخص‌های حکمروایی خوب شهری مناطق ده‌گانه شهر کرج

با استفاده از آزمون فریدمن می‌توان در مورد سنجش‌های مربوط به هر آزمودنی رتبه‌بندی صورت گیرد. در جدول ۸ مقایسه میانگین شاخص‌های حکمروایی خوب شهری نشان می‌دهد که بالاترین میانگین (۹,۰۲۶۰) متعلق به جهت‌گیری توافقی و پایین‌ترین میانگین (۷,۲۰۳۱) متعلق به شاخص عدالت‌محوری است. مقایسه میانگین رتبه‌ها نشان می‌دهد که بالاترین میانگین رتبه (۵,۲۶) به شاخص جهت‌گیری توافقی در نمره دهی اختصاص دارد و که بدین معناست که این شاخص از نظر پاسخگویان در وضعیت بهتری قرار دارد.

جدول ۸-رتبه‌بندی شاخص‌های مؤثر بر حکمروایی خوب شهری مناطق ده‌گانه شهر کرج

شاخص‌ها	میانگین	انحراف معیار	میانگین رتبه	اولویت
قانونمندی	۷,۵۸۸۵	۳,۳۶۴۳۰	۳,۸۵	چهارم
مسئولیت‌پذیری	۷,۶۵۸۹	۳,۱۲۰۸۵	۳,۹۷	دوم
شفافیت	۷,۶۰۹۴	۳,۱۲۶۳۲	۳,۸۲	پنجم
مشارکت	۷,۴۸۱۸	۲,۹۲۹۰۴	۳,۸۰	ششم
اثربخشی و کارایی	۷,۶۹۵۳	۳,۱۰۲۸۳	۳,۹۲	سوم
عدالت‌محوری	۷,۲۰۳۱	۳,۱۲۳۳۰	۳,۳۸	هفتم
جهت‌گیری توافقی	۹,۰۲۶۰	۳,۵۱۷۱۱	۵,۲۶	اول

منبع: (یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۲)

در جدول زیر مجذور کای اسکوتر محاسبه شده برای هر ۶ متغیر با توجه به درجه آزادی ۶ در سطح تشخیص ۰۰۰.۰۰۰ معنی‌دار است. بدین ترتیب مشخص می‌شود که هر کدام از شاخص‌ها تأثیر متفاوتی بر حکمروایی خوب شهری دارند و قابل رتبه‌بندی هستند (جدول ۹).

جدول ۹-آزمون فریدمن

Test Statistics ^a	
N	۳۸۴
Chi-Square	۱۹۰,۵۰۳
Df	۶
Asymp. Sig.	.۰۰۰
a. Friedman Test	

منبع: (یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۲)

از آزمون فریدمن برای رتبه‌بندی مهم‌ترین شاخص‌های حکمروایی خوب شهری استفاده شد. آزمون فریدمن نشان داد که اهمیت و رتبه شاخص‌های مطرح شده در مورد حکمروایی خوب شهری با یکدیگر متفاوت است ($df=6$, 190.503 = مجذور کای، $p < 0.000$). مقایسه میانگین رتبه‌ها نشان می‌دهد که شاخصی که وضعیت مناسبی دارد؛ از نظر پاسخگویان شاخص جهت‌گیری توافقی است. با توجه به نتایج پایین‌ترین رتبه مربوط به شاخص عدالت‌محوری و بالاترین رتبه مربوط به شاخص جهت‌گیری توافقی است. پایین بودن رتبه شاخص عدالت‌محوری در شهر کرج منجر به نابرابری‌های اجتماعی و شکاف عمیق در بافت شهری می‌شود. توزیع نابرابر منابع در مناطق ده‌گانه شهر کرج یکی از عوامل نابرابری عدالت است.

تفاوت‌های فاحش در دسترسی به خدمات اساسی مانند آموزش، مراقبت‌های بهداشتی و زیرساخت‌ها مناطق مختلف به چشم می‌خورد. بهتر بودن وضعیت شاخص جهت‌گیری توافقی نسبت به سایر شاخص‌ها، در نظر گرفتن ارتباط مناسب سازمان‌های مدیریتی با بخش خصوصی از نظر بخش دولتی است در صورتیکه این ارتباط با بخش مردمی ضعیف است.

بحث و نتیجه‌گیری

حکمروایی خوب شهری مستلزم شفافیت، پاسخگویی، مسئولیت‌پذیری، کارایی و اثربخشی، مشارکت شهروندان، اجماع‌پذیری و ارتقای برابری و عدالت اجتماعی است (Kazemi & Rahmani, 2020). نتایج ارزیابی‌ها نشان می‌دهد که مناطق ده‌گانه شهر کرج به لحاظ شاخص‌های حکمروایی خوب شهری در وضعیت مناسبی قرار ندارند و همه مناطق با میانگین کمتر از ۳ زیر سطح متوسط قرار دارند؛ در همین راستا پژوهش‌های (Andesta & Rostaei, 2021; Hosseini, 2019; Jafarifard, Saberi, Azani, & Khademolhoseiny, 2021; Poorahmad, 2018) نشان داد که وضعیت شاخص‌های حکمروایی خوب شهری کمتر از میزان مفروض و نامطلوب ارزیابی شده است. میانگین کل مناطق ده‌گانه شهر کرج بیانگر این است که منطقه ۸ (میانگین کل ۲,۲۴) ضعیف‌ترین منطقه بوده به دلیل تجاری بودن عمده منطقه و قوانین مربوط به مالکین و عوارض شهرداری‌ها و ارزش چندنرخی در این مناطق مشارکت کمتر شهروندان صورت گرفته و از نحوه عملکرد شهرداری و خدمات‌رسانی به این منطقه رضایت لازم را ندارند. بعد از آن منطقه ۷ با میانگین کل ۲,۲۷ قرار دارد. در این منطقه شهروندان از حقوق یکسانی برخوردار نبوده و روابط بر ضوابط حاکم است به دنبال این عملکرد رعایت قوانین به صورت ضعیف بوده و خدمات‌رسانی و همکاری‌های مردمی کاهش می‌یابد. در منطقه ۱۰ و منطقه ۹ شاخص‌های قانونمندی، عدالت‌محوری و پاسخگویی از عملکرد ضعیفی از دیدگاه شهروندان برخوردار است. در منطقه ۳ با میانگین ۲,۵۸ وضعیت پاسخگویی نهادهای دولتی ضعیف است. در منطقه ۱ با میانگین ۲,۶۷ قانون به صورت ضعیف برقرار بوده و مناطق ۴ و ۶ با میانگین برابر ۲,۷۰ با عملکرد ضعیف سازمان‌های مدیریتی در خدمات‌رسانی و عدم ایجاد برابری در نقاط مختلف و عدم شفافیت در نحوه انجام وظایف خود در جایگاه‌های بعدی قرار می‌گیرند. منطقه ۵ با اختلاف جزئی نسبت به مناطق ۴ و ۶ وضعیت بهتری دارد و منطقه ۲ با میانگین کل ۲,۸۵ بیشترین میزان میانگین شاخص‌ها را داشته است. در این منطقه حس تعلق به مکان، تعامل بین ساکنان در جهت همکاری با مدیریت شهری، وجود ادارات و فضاهای دانشگاهی، وجود اماکن مذهبی و قدیمی بودن ساکنان، وجود اقشار طبقاتی کارمندی و افراد با حس تعلق به ساختار و حاکمیت شهری وجود داشته و این امر می‌تواند تا حدودی وضعیت

مشارکت مردم را افزایش دهد. با توجه به نتایج آزمون کروسکال والیس و رتبه‌بندی شاخص‌ها با استفاده از آزمون فریدمن؛ بالاترین میانگین (۵,۲۶) متعلق به جهت‌گیری توافقی است و این شاخص از نظر مدیران وضعیت بهتری دارد اما رضایت شهروندان مدنظر قرار نمی‌گیرد و مسئولان آگاهی چندانی از مشکلات و مسائل مردم ندارند. کار جمعی و گروهی به‌صورت ضعیف اجرا می‌گردد. پایین‌ترین میانگین (۳,۳۸) متعلق به شاخص عدالت‌محوری است. ترجیح دادن روابط در انجام امور شهروندی زمینه نارضایتی شهروندان را فراهم آورده است. با اقدامات خلاف قوانین شهری برخورد ناعادلانه صورت می‌گیرد. رفاه و توزیع خدمات شهری در همه مناطق به صورت یکسان ارائه نمی‌گردد که با نتیجه شاخص مشارکت (Eyvazlu & Razavian, 2018) تطابق دارد و منابع و بودجه‌های شهری با کمیت و کیفیت‌های متفاوت در مناطق توزیع می‌گردد. ضعیف بودن شاخص مسئولیت‌پذیری با میانگین ۳,۹۷ نشان از کم‌رنگ بودن وجدان کاری و تعهد در انجام وظایف بوده است. جلسات توجیهی و پرسش و پاسخ مسئولین برای شهروندان نبوده، از این‌رو نارضایتی شهروندان افزایش می‌یابد. در بین مدیران شهری دغدغه حل مشکلات شهری کم بوده و یا مربوط به مسائل کم‌اهمیت است. با توجه به میانگین رتبه شاخص اثربخشی و کارایی (۳,۹۲) اقدامات و خدمات شهری محدود به یک‌سری ارگان‌های دولتی بوده و وسعت آن به محله‌ها کشیده نمی‌شود. بسیاری از افراد در نهادهای دولتی دانش و تجربه کافی را ندارند. عدم آگاهی، عدم تخصص، ظرفیت و مسئولیت‌های سازمانی مشکلات را افزایش می‌دهد که این موارد تأثیر شاخص کارایی را نشان می‌دهند که با نتیجه شاخص اثربخشی و کارایی در مطالعه (Maleki, Ārvin, & Bazrafkan, 2019) همسو است. فضاهای شهری متناسب با نیاز شهروندان و با درنظر گرفتن مسائل مناطق نمی‌باشد و زیرساخت‌های لازم در مواجهه با بحران‌های شهری وجود ندارد. همچنین عدالت فضایی در ارتباط با بافت‌های شهری درنظر گرفته نمی‌شود. ضعیف بودن قانونمندی بیشتر به دلیل عدم اجرای درست قوانین و ضوابط توسط متولیان شهری بوده (Shahinifar & Charehjoo, 2019) و همچنین اجرای قانون برای همه افراد بصورت یکسان انجام نمی‌گیرد. رتبه بعدی مربوط به شاخص شفافیت است. نتایج حاکی از آن است که تصمیمات شهری و وفق برنامه‌های اجرایی به خوبی اطلاع‌رسانی نمی‌شوند. اطلاعات شهری به خوبی در دسترس شهروندان قرار نمی‌گیرد. تخصیص بودجه و هزینه‌های شهرداری‌ها مبهم و نامشخص است. نظارت و مانیتورینگ دقیقی بر عملکرد سازمان‌های دولتی و خصوصی وجود ندارد. بعد از آن در شاخص مشارکت ارتباط بین شهروندان و نهادهای دولتی بسیار ضعیف بوده (Azizi, Darskhan, & Pourmohammad, 2020; Mohamadi & Mojtabazadeh, 2022) و از همکاری‌های مردمی استفاده‌ای نمی‌شود. ارزیابی گروه‌های پاسخ‌دهنده نشان داده است که بین

این سه گروه تعادل لازم برقرار نمی‌باشد. از این‌رو یک الگوی حکمروایی خوب باید ارتباط و تعادل لازم بین هرسه بخش را برقرار کند (Habibi & Mahbobi, 2020). این نتایج ضعف سازمان‌های مدیریتی در مناطق ده‌گانه شهر کرج را نشان می‌دهد و بیانگر این است که در هیچ‌یک از مناطق در چارچوب حکمروایی خوب شهری قرار ندارند. بنابراین، افزایش اثربخشی و پایداری حکمروایی شهری مستلزم تقویت هم‌افزایی عاملان متعدد و بهبود مکانیسم مشارکت چندجانبه دولت، بخش خصوصی، بخش مدنی و سازمان‌های اجتماعی و غیره است (Song, Chen, Duan, & Zheng, 2023). تقویت هرچه بیشتر شاخص‌ها می‌تواند وضعیت حکمروایی خوب شهری منطقه را بهبود بخشد (Mohammadi & Kamali, 2016) (Bagharahi, 2016)

پیشنهاده‌ها

با توجه به جداافتادگی و انفکاک عمیق بین بخش‌های الگوی حکمروایی خوب شهری در شرایط وضع موجود مناطق ده‌گانه شهر کرج پیشنهاد می‌گردد با استفاده از اختصاص بخشی از کارتابل متمرکز درون‌سازمانی در سازمان‌های ذیربط در جریان حکمروایی خوب شهری و ایجاد پل متصل و پایه‌ریزی شده بر اینترنت داخلی (که در صورت قطع اینترنت جهانی این شبکه هم‌اکنون نیز با استفاده از ساخت مخابراتی فعال می‌باشد). با استفاده از افزونه پیشنهادی کنترل و رهگیری کلیه دستورالعمل‌ها، روند اجرایی آن‌ها، وضعیت تصمیم‌گیری برنامه‌ها و ارتباط آن با سامانه دولت الکترونیک به منظور اخذ آرای شهروندان و تأثیرگذاری آن بر وضعیت دستورالعمل‌های جاری در سامانه هوشمند می‌توان مبتنی بر اینترنت هریک از شاخص‌های حکمروایی خوب شهری یعنی قانونمندی، مشارکت، برابری، شفافیت و پاسخگویی، کارایی و اثربخشی، جهت‌گیری توافقی بصورت فاکتورهای مستقل غیروابسته و غیروابسته در روند پایش و تصمیم‌گیری هوشمند کامپیوتری قرار گیرد.

منابع و مأخذ:

1. Andesta, F., & Rostaei, S. (2021). Investigating the factors influencing the implementation of participatory urban governance (NBN program) in District 2 of Tabriz metropolitan. *Geography and Planning*, 25(76), 43-55.
2. Azizi, M., Darskhan, R., & Pourmohammad, M. R. I. (2020). Investigating the role of structural-strategic plans in the realization of the idea of good urban governance in Tehran's 22 District. *Human Geography Research*, 52(4), 1357-1371 .
3. Chepkirui, A. (2021). Principles of Good Governance. *IDOSR Journal of Arts And Humanities*, 47 .
4. de Oliveira, J. A. P., Doll, C. N., Balaban, O., Jiang, P., Dreyfus, M., Suwa, A., . Dirgahayani, P. (2013). Green economy and governance in cities: assessing good governance in key urban economic processes. *Journal of Cleaner Production*, 58, 138-152 .
5. Eyvazlu, D., & Razavian, M. (2018). Metropolises Urban Management Assessment Based on Urban Good Governance Indexes; Case Study: Tehran Metropolis. *Geography and Development*, 16(52), 175-192 .
6. Fadavinia, S., Zivyar, P., & Sarvar, R. (2022). Evaluating the Effectiveness of Local Management with Emphasizing on the Good Urban Governance Indicators. *Geographical Planning of Space*, 12(3), 57-74 .
7. Frey, K. (2023). Development, good governance, and local democracy. *Brazilian Political Science Review*, 2, 39-73 .
8. Habibi, D., & Mahbobi, S. (2020). Explain the relationship between good urban governance and citizens' satisfaction with municipal performance (Study Sample: Dogonbadan City). *Haft Hesar Journal of Environmental Studies*, 8(30), 47-58 .
9. Hosseini, S. J. (2019). Citizenship rights and promoting good urban governance. *Journal of Political Strategy*, 3(9), 43-62 .
10. Jafarifard, J., Saberi, H., Azani, M., & Khademolhoseiny, A. (2021). The Effect of Good Urban Governance on the Sustainability of Urban Neighborhoods (A Case Study of Kahnouj) .
11. Kavehpour, Y., Eghbali, N., & Hamzeh, F. (2022). Evaluating the Performance of Urban Management With Emphasis on Indicators of

- Good Governance Case Study: Ahvaz city. Geographical Planning of Space, 12(1), 51-66 .
12. Kazemi, H., & Rahmani, B. (2020). Evaluating Good Urban Governance for Iranian Cities (A Case Study of Ahvaz) .
 13. Khatam, S., Ahmad, S. A., & Khatam, M. (2023). A Survey and Analysis of Urban Governance Indicators in Tehran Metropolis. Geography and Environmental Planning, 34(3), 51-64 .
 14. Kötter, T., & Friesecke, F. (2009). Developing urban indicators for managing mega cities. Land Governance in Support of the MDGs: Responding to New Challenges (Washington DC, USA), p4 .
 15. Langdon, S. Transparency and “good governance:” the role of freedom of information laws in Canada .
 16. Lewis, D., & Mioch, J. (2005). Urban Vulnerability and Good Governance 1. Journal of contingencies and crisis management, 13(2), 50-53 .
 17. Maleki, S., Ärvin, M & ,Bazrafkan, S. (2019). The role of good urban governance in the realization of the resilient city (A case study of Ahwāz city). Urban Planning Knowledge, 2(4), 1-18 .
 18. Meyer, N., & Auriacombe, C. (2019). Good urban governance and city resilience: An afrocentric approach to sustainable development. Sustainability, 11(19), 5514 .
 19. Mohamadi, N., & Mojtazadeh, H. (2022). An analysis of urban governance based on providing an optimal model (Case study of Garmadreh city). Journal of Applied researches in Geographical Sciences, 21(63), 361-380 .
 20. Mohammadi, D. J., & Kamali Bagharahi, I. (2016). Analysis the good urban governance indicators for urban development strategy case study: The old texture areas of Kerman city. Geography and Territorial Spatial Arrangement , 170-15,(21)6 .
 21. Poorahmad, A. (2018). Good urban governance in urban neighborhoods (case: Marivan city) Good urban governance in urban neighborhoods (case: Marivan city): Poorahmad, Ahmad.
 22. Rezazadeh, R. (2011). Women empowerment and good urban governance in Iran. Asian Social Science, 7(3), 260 .
 23. Rose, R., & Peiffer, C. (2019). Bad governance and corruption: Springer.

24. Salmah, A. U. (2020). The impact of effectiveness and participation in good governance on the quality of healthy urban planning in Makassar City, Indonesia. *EurAsian Journal of BioSciences*, 14, 6207-6211 .
25. Seyedalhosseini, S. M. (2016). Evaluating the Performance of Municipality in Terms of Good Urban Governance (Case Study: District 1 and 3 of Zahedan City). *Asian Social Science*, 12 ,1-77(9) .
26. Shahinifar, M., & Charehjo, F. (2019). The Evaluation of Effective Indicators in the Implementation of Good Urban Governance in Metropolises (Case Study of Kermanshah). *Geography and Urban Space Development*, 5(2), 201-219 .
27. Siyum, B. A. (2023). Practice and challenge of urban land governance: an empirical study in Tigray, East Africa. *Journal of Management and Governance*, 27(2), 631-650 .
28. Soleimani, A., Aftab, A., & Sedghkar, S. (2015). Analysis and Assessment the implementation of good urban governance in Urmia city. *Urban Management Studies*, 7(21), 66-80 .
29. Song, K., Chen, Y., Duan, Y., & Zheng, Y. (2023). Urban governance: A review of intellectual structure and topic evolution. *Urban Governance* .
30. VianaRibeiro, T. S., Cortese, T. T. P., Kniess, C .T., & de Melo Cont, D. (2019). What is the role of indicators as a governance tool to help cities become more sustainable? *Revista de Administração da Universidade Federal de Santa Maria*, 12(3), 580-593 .
31. Yaghfoori, H., Eskandari Sani, M., & Arshad, H .(2016) .Analysis of the role of good urban governance and strategic planning (Case study: Birjand City). *Geographical Urban Planning Research (GUPR)*, 4(3), 411-429 .